

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์ ตำบลดอนแร่ จังหวัดราชบุรี

ประวัติและความเป็นมา

ในช่วงปีพ.ศ. 2549 ชาวบ้านประสบปัญหาปุ๋ยมีราคาแพง ชาวบ้านต้องการลดต้นทุนการผลิตด้วยการผลิตปุ๋ยไว้ใช้เอง ในช่วงนี้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ส่งตัวแทนชาวบ้านไปอบรมการเลี้ยงหมูหลุมเพื่อนำมาเลี้ยงไว้ขายและผลิตปุ๋ยคอกไว้ใช้ในแปลงผักเพราะชาวบ้านในพื้นที่ตำบลดอนแรกว่าร้อยละ 80 ปลูกผักไว้ขาย เมื่ออบรมกลับมาแล้วเริ่มผลิตก็ประสบปัญหาการเพาะพันธุ์หมูที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่ภายหลังได้มาพบกับคุณสุพจน์และภรรยา ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงหมูในระบบฟาร์มที่ไม่ใช้สารเร่งเนื้อแดง มีความสามารถในการเลี้ยงและผสมพันธุ์ คัดพันธุ์หมูที่เหมาะสม ซึ่งทำให้กลุ่มสามารถผลิตหมูที่มีคุณภาพออกจำหน่ายสู่ตลาดได้ กลุ่มหมูหลุมอินทรีย์สามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ได้กว่า 500 ตัน/ปีจากสมาชิกจำนวน 10 คน ระบบการเลี้ยงหมูหลุมมีการขุดหลุมลึกประมาณ 60-70 เซนติเมตร โดยมีการใส่วัสดุรองพื้นคอกเพื่อขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อม กลิ่นเหม็น น้ำเน่าเสีย และ ตัดวงจรแมลงวัน ตลอดกระบวนการเลี้ยงจะหลีกเลี่ยงการใช้ยาและวัคซีน แต่เน้นการใช้จุลินทรีย์ท้องถิ่นในระบบการผลิตอาหาร ระบบการเลี้ยงดังกล่าวทำให้หมูไม่เครียด มีสุขภาพดี เป็นเนื้อหมูปลอดสารพิษ และมีคุณภาพเนื้อดีเยี่ยม ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม ไม่มีกลิ่น แมลงวัน และก่อให้เกิดน้ำเสีย

ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์ ตำบลดอนแร่ จังหวัดราชบุรี มีสมาชิกกว่า 10 ครอบครัวที่มาร่วมกลุ่มกันผลิต แปรรูป ส่งขาย ในตลาดต่างๆ

สถานที่ตั้ง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์ สำนักงานอยู่ที่
95/1 หมู่ 9 ต.ดอนแร่ อ.เมือง จังหวัดราชบุรี 70000

สภาพโรงเรือนเลี้ยงหมูหลุม

โครงสร้างการบริหาร

โครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกจำนวน 10 ครั้วเรือน มีดังนี้

1) นายสายยัน	ไคว่ถาวร	ประธาน
2) นางสาวจำลอง	เสื่อเดช	เหรัญญิก
3) นางแพง	สิงห์โตศรี	เลขานุการ
4) นายดารณี	พลอยชุม	กรรมการ
5) นายपालิตา	กิตติสร	กรรมการ
6) นายนิคม	ภูระหงษ์	กรรมการ
7) นางสาวเรียม	มูลพวก	กรรมการ
8) เด็กชายนาวิน	แสงอ่อน	สมาชิก
9) นางวันเพ็ญ	พุทธา	สมาชิก
10) นายพันธ์	แก้วคำ	สมาชิก
11) นายสุพจน์	สิงห์โตศรี	ที่ปรึกษา
12) นายสาโรจน์	มูลพวก	ที่ปรึกษา
13) นายประเสริฐ	กิตติสร	ที่ปรึกษา
14) นายทวี	พลอยชุม	ที่ปรึกษา

กฎระเบียบ

กฎระเบียบของกลุ่มในการบริหารจัดการจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสั่งซื้ออาหารสำหรับหมู่ของสมาชิก โดยสมาชิกแต่ละคนจะต้องคำนวณปริมาณการใช้ในแต่ละสัปดาห์และมาสั่งซื้อไว้ที่กลุ่มโดยรายได้ส่วนหนึ่งจะหักเข้าสมทบกับกองทุนของกลุ่ม

บทบาทหน้าที่

มีการประชุมเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของกลุ่ม แบ่งออกเป็นฝ่ายจัดหาอาหารสำเร็จรูป ฝ่ายประสานงานในการหาวัตถุดิบ “ต้นกล้วย” มาผลิตเป็นอาหารหมักสำหรับหมู่ ฝ่ายจัดหาวัสดุทำคอกหมู ฝ่ายจัดหาน้ำหมักและเชื้อรา ฝ่ายแปรรูป ฝ่ายจำหน่าย

ทุนดำเนินการ

กลุ่มฯมีทุนดำเนินการมาจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเองและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เงินกู้สำหรับเริ่มต้นกลุ่มจำนวน 80,000 บาทซึ่งเป็นทุนในการดำเนินงานระยะแรก ปัจจุบันกลุ่มได้ชำระหนี้เงินดังกล่าวหมดแล้ว
2. เงินที่ได้จากการขายผลผลิต ได้แก่ ขายหมูเนื้อหัก10 บาท/ตัว ขายลูกหมูหัก 5 บาท/ตัว ขายอาหารหักกระสอบละ 5 บาท/กระสอบ
3. เงินกำไรที่ได้จากการชำแหละหมูในแต่ละสัปดาห์ ปัจจุบันมีเงินสะสมแล้วประมาณ 200,000 บาท
4. การจัดทำทะเบียนหมูหลุมของกลุ่ม กลุ่มมีการทำข้อมูลสมาชิกว่ามีจำนวนหมูในช่วงต่างๆจำนวนเท่าใด เพื่อวางแผนในการผลิตและทำการตลาดต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ลำดับ	ชื่อสมาชิก	หมูท้องว่าง	หมูอุมท้อง	แม่เลี้ยงลูก	ลูกในนม	อนุบาล	หมูอึก	หมูรุ่น	หมูใหญ่	รวม
1	สายยัน-คารณี		3	1	10		9		8	31
2	ศุภจน์-แพง	7	9	8	58		3	12	8	105
3	โคต-เหม่ม		4					9		13
4	ทวี-คารณี		1	1	14				2	18
5	เวียม		3					8	5	16
6	จุ่น-อึก	1	3				4	8		16
7	พันธ์-ดำ		4			10		13		27
8	สุนทร-บัวะ		1	1	5			8	9	24
9	จุ่น		1							1
10	แก่ง		1				11			12
รวมทั้งหมด		8	30	11	87	10	27	58	32	263

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

กลุ่มเลี้ยงหมูและสัตว์เลี้ยงประเภทอื่นๆ เช่น เป็ดไข่อารมณ์ดี ไก่ไข่อารมณ์ดี ส่วนผลผลิตหลักจะเป็นการขายชิ้นส่วนหมู อาทิ หมูเนื้อแดง หมู 3 ชั้น กระดูกหมู ฯลฯ นอกจากการขายชิ้นส่วนสดแล้วกลุ่มยังมีการแปรรูปจากหมู เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ อาทิ หมูแดดเดียว หมูหวาน กุนเชียง ร้านก๋วยเตี๋ยวหมู หลุม และร้านอาหารอีสาน ตั้งขึ้นเพื่อรองรับชิ้นส่วนหมูเครื่องในหมู หัวหมู หนักรูหมู ที่ขายออกสู่ตลาดยาก และมีผักผลไม้อินทรีย์ที่ใช้ป้อนอินทรีย์จากหมูหลุม ในการผลิตและจำหน่ายนั้นกลุ่มได้ทำการเผยแพร่ลักษณะดีของหมูหลุมบนฉลากผลิตภัณฑ์ ดังแสดงในภาพด้านล่าง

หมูหลุมอินทรีย์คืออะไร?

"หมูหลุมอินทรีย์" คือ สหภาพชาวนินทรีย์ "หมูหลุม" คือ วิธีการเลี้ยงหมูที่ใส่ใจสุขภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูและผู้บริโภค

มีการควบคุมตั้งแต่การคัดเลือกสายพันธุ์และ อาหารที่ใช้เลี้ยงหมู สัตว์เลี้ยง อินทรีย์ และ อาหารการเลี้ยงหมู เช่น อาหารที่ปราศจากยาปฏิชีวนะ ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตเป็นหลัก ยกเว้นโปรตีน มีสัดส่วนสูงถึง 100% และ มีคุณภาพดีเยี่ยม เช่น ไก่ไข่ อารมณ์ดี และไข่แดงสีนวล

หมูหลุมอินทรีย์มีวัตถุประสงค์หลักคือ

สร้างหมู 95% อายุ 9 สัปดาห์แล้ว งดทอนเนื้อหมู ใช้วิธีชำแหละ ใช้สปีดคัตเตอร์ 8 2549 มีสปีดคัตเตอร์หมูสูง 10 สปีด/วินาที หมูไม่ปนเปื้อนเนื้อหมูที่ปนเปื้อนจากหมูอื่น โดยลดการสัมผัสเนื้อหมูของสัตว์กับหมูตัวอื่นๆ และสัตว์อื่นที่สัมผัสกับสัตว์ในหลุม

คุณภาพของหมูอินทรีย์

หมูหลุมอินทรีย์มีผลของสุขภาพที่ดีกว่าหมูที่เลี้ยงในโรงหมู

โดยลดการปนเปื้อนของยาปฏิชีวนะ

1. เนื้อหมูมีคุณภาพ A+ โดยหมูหลุมอินทรีย์มีไขมันสูง สดและคุณภาพเนื้อดีกว่าเนื้อหมูที่เลี้ยงในโรงหมู
2. ได้เนื้อหมูอินทรีย์ (หมูอินทรีย์) ซึ่งจะมีเนื้อที่นุ่มกว่าหมูโรงหมู

ส่วนประกอบ	
เนื้อหมู	40 %
มันหมู	35 %
เกลือ	2 %
น้ำตาล	18 %

***หมายเหตุ: เนื้อหมูที่ผลิตจากหมูอินทรีย์ได้ผ่านการปรุงสุกแล้วก่อนบริโภคในเมนูหมูอินทรีย์ 2 สัปดาห์ และลดการรับประทานไขมันหมูอินทรีย์ในปริมาณสูง รวบรวมไว้ที่เมนูนี้ *** เบอร์ติดต่อ: 06-0058749

ภาพแสดงฉลากผลิตภัณฑ์

กุนแก๊งหมูหลวง
ปลอดภัย 100 %

หมูหลวงแดดเดียว
ปลอดภัย 100 %

หมูหวานหมูหลวง
ปลอดภัย 100 %

การเข้าสู่เกษตรอินทรีย์

ทำไมถึงเข้าสู่เกษตรอินทรีย์

เนื่องจากช่วงปีพ.ศ. 2549 บัญชีมีราคาแพง จึงต้องการลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งขณะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินกิจกรรมร่วมกับ สสส. ได้สนับสนุนให้เกษตรกรได้เรียนรู้เรื่องการเลี้ยงหมูหลุมเพื่อนำปุยที่ได้จากการเลี้ยงหมูหลุมมาใช้ในการปลูกพืชผักของชุมชน เพราะชาวบ้านในตำบลนี้กว่า ร้อยละ 80 ปลูกผักขาย มีความต้องการใช้ปุ๋ยในปริมาณมาก แต่ไม่สามารถผลิตได้ด้วยตนเองได้ จึงมีเกษตรกรกลุ่มหนึ่งพยายามลดต้นทุนด้วยการผลิตหมูอินทรีย์ซึ่งได้เข้ารับการอบรมการเลี้ยงหมูหลุมที่อาจารย์โชคชัย สารากิจ จังหวัดเชียงราย แต่เมื่อนำความรู้ที่ได้กลับมาเลี้ยงเองกลับเจอปัญหาในการผลิตพันธุ์หมูหลุม แต่ได้มาพบสมาชิกที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงหมูในฟาร์มมาก่อน จึงพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ ระบบการเลี้ยง อาหาร การแปรรูปอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

การดำเนินการ

แนวคิดหลักการ

แนวคิดในการเลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์ที่ต้องไม่ใช้สารเคมีในระบบการเลี้ยงปรับปรุงพันธุ์และอาหารหมูให้ปลอดภัย รวมทั้งการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถขายชิ้นส่วนของหมูได้ทุกส่วนไม่ให้ความเสียหายต่อผลผลิตที่ได้

ส่วนแนวคิดในการบริหารจัดการกลุ่มนั้น จะเน้นการมีส่วนร่วมจากสมาชิกเห็นได้จากการจัดประชุมเพื่อกำหนดการกำหนดกฎระเบียบ แผนการดำเนินงาน การตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน ทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มค่อนข้างมาก มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกที่เข้ามาทำงานให้กับกลุ่มอย่างชัดเจน ทำให้ที่ผ่านมากลุ่มประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มได้ระดับหนึ่ง

รูปแบบการดำเนินงาน

- 1) รูปแบบการผลิต กลุ่มมีการพัฒนาสายพันธุ์หมูหลุมที่เหมาะสม ระบบการเลี้ยงที่ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อมและไม่ใช้สารเคมีในการผลิต การจัดเก็บข้อมูลของสมาชิก กำลังการผลิต เพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน
- 2) การบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มมีกองทุนร่วมกันเพื่อซื้อวัตถุดิบในการผลิต การปันผลให้กับสมาชิก การประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ดำเนินการแก้ไข และวางแผนในแต่ละปีร่วมกันกับสมาชิกของกลุ่ม

รูปแบบการเลี้ยงหมูหลุมที่ไม่ใช้สารเคมีและ
สวกกลับเห็บ

การผลิตที่ปลอดภัยไม่ใช้สารเคมี วัคซีน และ
สารเร่งเนื้อแดง

วิธีการดำเนินงาน วิธีการในระบบการผลิตและการจัดการกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

- 1) การผลิต มีกระบวนการผลิตดังนี้

(1) การคัดสายพันธุ์หมู กลุ่มเคยมีปัญหาการคัดสายพันธุ์หมูหลุมที่ยังขาดประสบการณ์แต่เมื่อมาพบกับสมาชิกที่เคยมีประสบการณ์ในการคัดสาย

พันธุ์ในฟาร์มหมูขนาดใหญ่มาก่อน จึงได้พัฒนาการคัดสายพันธุ์และได้พ่อแม่พันธุ์ หมูหลุมที่เหมาะสม

แม่พันธุ์หมูหลุม

(2) การเลี้ยงหมูหลุม ที่มีระบบการเลี้ยงที่ปลอดภัยไม่ใช้สารเคมี สารเร่งเนื้อแดง ยาปฏิชีวนะ ส่งผลดีกับสิ่งแวดล้อมไม่มีกลิ่น แมลงวันและก่อให้เกิดน้ำเสียในชุมชนและยังได้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากมูลสัตว์ ต่อปีจะได้ปุ๋ย 500 ตันต่อปี (จากจำนวน 50 แม่พันธุ์)

บริเวณพื้นที่ที่เลี้ยงหมูหลุม

(3) การผลิตอาหาร แม้ว่ากลุ่มจะไม่ได้ผลิตอาหารอินทรีย์สำหรับ หมู ด้วยตนเองแต่ก็พยายามสร้างเครือข่ายกับกลุ่มที่มีการผลิตพืชอินทรีย์ซึ่งจะ ใช้มา ผลิตอาหารให้กับหมูหลุม นอกจากนี้หมูหลุมในกลุ่มยังได้อาหารจากหยวกกล้วย ที่นำมาหมักให้กินเป็นอาหารเสริม

อาหารในการเลี้ยงหมู่หลุม

(4) การจัดเก็บข้อมูลหมู่ของสมาชิก เนื่องจากมีการจำหน่ายและแปรรูปหมู่ที่ได้ขนาดจึงต้องมีการทำทะเบียนหมู่หลุมที่มีข้อมูลการเลี้ยงของสมาชิก โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ชื่อสมาชิก 2) จำนวนแม่หมู่ 3) หมู่ตัวเล็ก 4) หมู่โตเต็มวัยที่สามารถจับได้

เมื่อมีการจัดทำทะเบียนดังกล่าวทำให้ทราบว่าสมาชิกรายใดสามารถนำหมู่มาแปรรูปและจำหน่ายได้ และเวียนไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ที่พร้อม เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมีเพียง 10 ครัวเรือนและจัดทำข้อมูลรายละเอียดไว้เพื่อความสะดวกต่อการบริหารจัดการของกลุ่ม

2) การบริหารจัดการกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมู่หลุมอินทรีย์ มีกองทุนเพื่อการบริหารจัดการกลุ่ม แบ่งเป็น 2 กองทุนคือ

(1) กองทุนเพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตของสมาชิก โดยเงินกลุ่มนี้มาจาก

- การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบของการส่งเสริมเกษตรกร ตรวจสอบคุณภาพเนื้อหมู่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก
- หักจากการขายอาหารหมู่กระสอบละ 5 บาท
- หักจากการขายหมู่ตัวละ 10 บาท
- หักจากการขายลูกหมู่ตัวละ 5 บาท
- กำไรจากการฆ่าและเนื้อหมู่

โดยกองทุนนี้ไว้สำหรับสมาชิก เพื่อนำไปจัดซื้ออาหาร โดยกองทุนนี้ ได้รวบรวมมาเป็นระยะเวลา 4 ปี มีเงินจำนวน 200,000 บาท

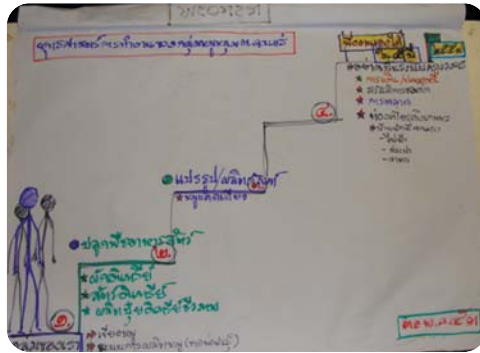
(2) เงินออมลัจจะออมทรัพย์หมู่หลุม มีสมาชิกจำนวน 40 คนเรือนสมาชิกสามารถถือหุ้นไม่เกิน 20 หุ้น/คน หุ้นละ 10 บาท เงินดังกล่าวจะปล่อยกู้ให้กับสมาชิก คิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท กู้ได้ไม่เกิน 30,000 บาทต่อคน และปันผลให้กับสมาชิกร้อยละ 0.80-1 บาท โดยกองทุนเงินออมลัจจะออมทรัพย์นี้จะขยายไปยังกลุ่มผู้บริโภคด้วยเพื่อให้มีกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มผู้ผลิต

ปัจจัยความสำเร็จ

1) การวิเคราะห์ที่พบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกิดปัญหากลุ่มจะวิเคราะห์และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การผลิตอาหารหมู่ที่ปลอดภัย ที่ผ่านมากลุ่มมีความพยายามผลิตอาหารที่ปลอดภัยและสูตรอาหารที่เหมาะสมกับหมู่พันธุ์ที่เลี้ยงอยู่ แต่ก็ประสบปัญหาต้นทุนในการผลิตสูง จึงหาแนวทางอื่นเพื่อให้ได้สูตรอาหารที่เหมาะสมและปลอดภัย จึงมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มที่ผลิตพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ เพื่อจะขยายกิจกรรมการผลิตอาหารปลอดภัยในอนาคต ทำให้เห็นว่ากลุ่มมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาแม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จก็จะร่วมกันหาแนวทางอื่นๆ ต่อไป

2) การจัดทำระบบข้อมูล กลุ่มมีการจัดทำข้อมูลของสมาชิกไว้อย่างครบถ้วนเพื่อทราบข้อมูลสถานะของกลุ่ม ว่าหมู่ของสมาชิกท่านใดสามารถขายได้ รวมถึงกำลังการผลิตของกลุ่มเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มในปีถัดไป

3) การวางแผนของกลุ่ม ในแต่ละปีกลุ่มจะดำเนินการแผนที่ตั้งไว้ซึ่งแผนงานดังกล่าวมาจากการจัดทำข้อมูล วิเคราะห์สภาพของกลุ่มที่ผ่านมา

กลุ่มมีการวางแผนการผลิตร่วมกับสมาชิก

4) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหมูอินทรีย์ เนื่องจากในท้องตลาดต้องการชิ้นส่วนของหมูเพียงบางส่วนจึงทำให้มีอวัยวะส่วนอื่นๆของหมูที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดมากนัก ซึ่งที่ผ่านมาเป็นต้นทุนของกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบ กลุ่มจึงแปรรูปเป็นอาหารประเภทต่างๆ การจัดทำร้านอาหาร เพื่อให้สามารถนำชิ้นส่วนออกขายได้ทั้งหมด

การแปรรูปผลิตภัณฑ์

ข้อคิดและบทเรียนสำคัญ

- 1) การผลิตจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลการเลี้ยงหมูของสมาชิก เพื่อให้ทราบปริมาณการผลิต สินค้าที่จะสามารถออกสู่ตลาดได้
- 2) มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนบททวนปัญหาที่ผ่านามาเพื่อสมาชิกกลุ่มได้วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3) การบริหารจัดการกลุ่ม มีการจัดทำกองทุนเพื่อการจัดการผลิต ร่วมกัน เพื่อรวมกันซื้ออาหารและปัจจัยการผลิตอื่นๆ

สมาชิกมีการพบปะแลกเปลี่ยนกันอย่างสม่ำเสมอ

ข้อคิดและบทเรียนของการทำเกษตรอินทรีย์

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิต วิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ร่วมกันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด ลดการสูญเสีย และลดต้นทุนในการผลิต

2. การจัดตั้งกองทุนเพื่อการผลิต กลุ่มมีกองทุนเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกันและหักเงินบางส่วนเข้ากลุ่มเพื่อมีเงินในการซื้อและบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน

3. การแปรรูปชิ้นส่วนเพื่อให้ขายได้หมด กลุ่มมีความพยายามในการแปรรูปชิ้นส่วนของหมูเพื่อให้ขายได้ทุกส่วน ไม่เหลือทิ้งจนกลายเป็นภาระของสมาชิก โดยการตั้งร้านอาหารเพื่อแปรรูปอาหารขายในชุมชน

4. ความพยายามในการคิดค้นสูตรอาหาร และแหล่งวัตถุดิบ ปลอดภัยในการผลิตอาหารหมู โดยกลุ่มพยายามสร้างเครือข่ายกับกลุ่มที่ผลิต ัญพืชที่เป็นอินทรีย์ในพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งมีเป้าหมายในการผลิตพืชอาหาร สัตว์เองเพื่อนำมาผลิตอาหารหมูอินทรีย์ต่อไป

ที่ปรึกษา

รศ.บำเพ็ญ เขียวหวาน

รศ.ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

ผู้เรียบเรียง

นางสาวสุวิชา ทวีสุข

นายสุพจน์ สิงห์โตศรี

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม 2557

จำนวนพิมพ์

500 เล่ม

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จัดพิมพ์โดย

โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัย

ด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่าน ICT ศูนย์จัดการทรัพยากร

เพื่อท้องถิ่น ห้อง 1610 อาคารบริหารชั้น 6

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ตำบลบางพูด

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

โทร.0-2503-7777 ต่อ 8083 มือถือ 081-964-2969

พิมพ์ที่

บริษัทนิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

202 ซอยกรุง 57 แขวงยานนาวา เขตสาทร

กรุงเทพฯ 10120

กรณีศึกษา

การทำเกษตรอินทรีย์

ของ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์วิถีชุมชน
ตำบลดอนแร่ จังหวัดราชบุรี

โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัยด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่าน ICT
ศูนย์จัดการทรัพยากรเพื่อท้องถิ่น (CRC) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ภาคีเครือข่าย และ สสส.

คำนำ

โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัยด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (เรียกชื่อย่อว่า “โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัยผ่านICT”) ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) เป็นเวลา 3 ปี (2556/2557-2558/2559) สำหรับปี 2556/2557 เป็นการดำเนินงานเป็นปีแรก โดยมีพื้นที่นำร่องเข้าร่วมดำเนินงานจำนวน 42 กลุ่ม ดังนั้นโครงการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการดำเนินงานในปีแรกมีหลายกลุ่มที่สามารถเป็นต้นแบบในการดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มอื่นๆหรือองค์กรต่างๆได้ จึงได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม และเรียบเรียงข้อมูลเป็นเอกสารดังรายละเอียดตามเอกสารที่ปรากฏในเล่มนี้แล้ว

โครงการฯ จึงขอขอบคุณกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูหลุมอินทรีย์ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียบเรียงครั้งนี้เป็นอย่างมาก และขอขอบคุณคณะผู้เรียบเรียงที่ได้กรุณาดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี โครงการฯ หวังว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจงานด้านเกษตรอินทรีย์ต่อไป

โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้าน

เกษตรปลอดภัยผ่าน ICT

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
ประวัติและความเป็นมา	1
สถานที่ตั้ง	2
โครงสร้างการบริหาร	3
การเข้าสู่เกษตรอินทรีย์	7
ปัจจัยความสำเร็จ	11
ข้อคิดและบทเรียนสำคัญ	12
ข้อคิดและบทเรียนการทำเกษตรอินทรีย์	13